

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 21.4.2009
COM(2009) 174 final

**RAPORTUL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

**privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului privind competența
judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială**

RAPORTUL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

1. INTRODUCERE

1.1. Context

Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială („Bruxelles I”)¹, denumit în continuare „regulamentul”, reprezintă cadrul cooperării judiciare europene în materie civilă și comercială. Acesta prevede norme uniforme de soluționare a conflictelor de competență și facilitează libera circulație a hotărârilor judecătorești, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice în Uniunea Europeană. Regulamentul a înlocuit Convenția de la Bruxelles din 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, astfel cum a fost modificată prin mai multe convenții privind aderarea unor noi state membre la convenția respectivă (denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”)².

Comunitatea Europeană și Danemarca au încheiat un acord privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială care asigură aplicarea dispozițiilor regulamentului în Danemarca începând cu 1 iulie 2007³. Convenția de la Lugano din 1988 care reglementează același domeniu este obligatorie pentru statele membre, inclusiv pentru Danemarca, pe de o parte, și pentru Islanda, Norvegia și Elveția, pe de altă parte⁴. Această convenție va fi înlocuită, în viitorul apropiat, printr-o convenție încheiată de Comunitate, Danemarca și statele menționate anterior⁵.

1.2. Prezentul raport

Prezentul raport a fost elaborat în conformitate cu articolul 73 din regulament, pe baza unui studiu general privind aplicarea practică a regulamentului⁶, întocmit la cererea Comisiei. În plus, Comisia a solicitat un studiu care vizează analizarea normelor naționale existente în materie de competență, aplicabile în cazurile în care pârâtul nu are domiciliul într-un stat membru („competență subsidiară”)⁷. Comisia a solicitat, de asemenea, un studiu⁸ în vederea evaluării impactului unei posibile ratificări de către Comunitate a Convenției de la Haga

---

¹ JO L 12, 16.1.2001, p.1.

² JO C 27, 26.1.1998, p. 1.

³ JO L 299, 16.11.2005, p. 62.

⁴ JO L 319, 25.11.1988.

⁵ JO L 339, 21.12.2007, p. 1.

⁶ Studiul, denumit în continuare „studiul general”, a fost pregătit de Prof. Dr. B. Hess, Prof. Dr. T. Pfeiffer și Prof. Dr. P. Schlosser și este disponibil la următoarea adresă:

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

⁷ Studiul a fost pregătit de Prof. A. Nuyts și este disponibil la următoarea adresă:

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

⁸ Studiul a fost pregătit de GHK Consulting și este disponibil la următoarea adresă:

http://ec.europa.eu/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htmhttp://ec.europa.eu/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htm

privind acordurile de alegere a forului⁹. Presentul raport a ținut seama, totodată, de un studiu privind executarea hotărârilor judecătorești în Uniunea Europeană, care a fost solicitat de Comisie în 2004¹⁰. În sfârșit, în cursul anului 2005, Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială a furnizat informații privind aplicarea practică a regulamentului pe baza unui chestionar pregătit de Comisie.

Obiectivul prezentului raport este de a prezenta Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European o evaluare privind aplicarea regulamentului. Acesta este însoțit de o carte verde care prezintă anumite sugestii privind posibilele direcții de urmat în ceea ce privește temele abordate în prezentul raport. Ambele documente stau la baza unei consultări publice privind aplicarea regulamentului.

2. APLICAREA REGULAMENTULUI ÎN GENERAL

2.1. Date statistice privind aplicarea regulamentului

Majoritatea statelor membre nu culeg sistematic date statistice privind aplicarea regulamentului. Cu toate acestea, au putut fi culese anumite date prin intermediul bazelor de date centrale ale ministerelor justiției din statele membre, contactelor directe cu instanțele din statele membre, interviurilor cu celelalte părți interesate, bazelor de date comerciale și academice, precum și prin intermediul publicațiilor în literatura juridică.

Trebuie făcută o diferență între normele privind competența, pe de o parte, și normele privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, pe de altă parte. În general, regulamentul este aplicat cu precădere în centrele economice și în regiunile frontaliere. Normele privind competența se aplică, în general, într-un număr destul de restrâns de cazuri, variind de la mai puțin de 1% până la 16% din totalul cazurilor civile în regiunile frontaliere¹¹. Normele privind recunoașterea și executarea sunt aplicate mai frecvent, însă nu au putut fi obținute date cuprinzătoare privind numărul hotărârilor de încuviințare a executării care au fost pronunțate de instanțe. Numărul acestora variază de la un nivel foarte scăzut (de exemplu, 10 hotărâri în 2004 în Portugalia) la un nivel mai ridicat (de exemplu, 420 de hotărâri în 2004 în Luxemburg), cele mai multe fiind constatate în regiunile frontaliere (de exemplu, 301 hotărâri în instanțele din regiunea Landgericht Traunstein în Germania, situată în apropierea frontierei cu Austria).

2.2. Evaluarea generală a regulamentului

În general, regulamentul este considerat un instrument foarte eficient care a facilitat soluționarea litigiilor transfrontaliere printr-un sistem eficient de cooperare judiciară bazată pe norme cuprinzătoare privind competența, pe coordonarea acțiunilor paralele și pe circulația hotărârilor judecătorești. Sistemul de cooperare judiciară prevăzut în regulament s-a adaptat cu succes la mediul instituțional în schimbare (de la cooperare interguvernamentală la un

---

⁹ A se vedea propunerea Comisiei de semnare a convenției COM(2008) 538 și SEC(2008) 2389, 5.9.2008.

¹⁰ Studiul privind eficientizarea executării hotărârilor judecătorești în Uniunea Europeană: transparența activelor debitorului, oprirea asigurătorie a conturilor bancare, executare provizorie și măsuri de protecție. Studiul a fost pregătit de Prof. dr. B. Hess și este disponibil la următoarea adresă:
http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/enforcement_judicial_decisions_180204_en.pdf

¹¹ Statistici bazate pe datele culese în special în perioada 2003 - 2005.

instrument de integrare europeană) și la noile provocări din contextul activităților comerciale moderne. De aceea, sistemul este foarte apreciat în rândul practicienilor.

Această satisfacție generală în ceea ce privește aplicarea regulamentului nu exclude posibilitatea îmbunătățirii acesteia.

3. EVALUARE SPECIFICĂ A ANUMITOR PUNCTE DIN REGULAMENT

3.1. Eliminarea procedurii de exequatur

Conform mandatului politic acordat de Consiliul European în cadrul programelor de la Tampere (1999) și de la Haga (2004)¹², principalul obiectiv al revizuirii regulamentului ar trebui să fie eliminarea procedurii de exequatur în toate materiile vizate de regulament.

În ceea ce privește procedura de exequatur existentă, studiul general arată că, atunci când cererea este completă, acțiunile în primă instanță în fața tribunalelor din statele membre durează, în medie, între 7 zile și 4 luni. Cu toate acestea, atunci când cererea este incompletă, acțiunile durează mai mult. Cererile sunt adesea incomplete, iar autoritățile judiciare solicită informații suplimentare, în special traduceri. Majoritatea cererilor pentru o hotărâre de încuviințare a executării sunt aprobate (între 90% și 100%). Numai un procent cuprins între 1 și 5% din hotărâri fac obiectul unei căi de atac. Acțiunile pot dura între o lună și trei ani, în funcție de diversele culturi procedurale din statele membre și de volumul de muncă al instanțelor.

În cazurile în care este contestată hotărârea de încuviințare a executării, refuzul recunoașterii și al executării este justificat cel mai frecvent prin lipsa unei notificări sau a unei comunicări adecvate în conformitate cu articolul 34 alineatul (2). Cu toate acestea, studiul general a arătat că, în prezent, astfel de căi de atac au rareori câștig de cauză¹³. În ceea ce privește ordinea publică, studiul arată că această justificare este adesea invocată, însă rareori acceptată. Această justificare este acceptată mai ales în cazuri excepționale în scopul de a proteja drepturile procedurale ale pârâtului¹⁴. Se pare că, în materie civilă și comercială, instanțele aplică extrem de rar excepția pentru motivul de ordinea publică în ceea ce privește hotărârea privind fondul cauzei pronunțată de o instanță străină. Celelalte justificări ale refuzului sunt rareori invocate. Incompatibilitatea hotărârilor este evitată în mare măsură, cel puțin la nivel european, prin aplicarea normelor prevăzute în regulament în ceea ce privește cazurile de litispendență și de conexitate. În ceea ce privește controlul anumitor norme privind competența, trebuie analizat dacă acest control este compatibil cu interdicția de revizuire a competenței unei instanțe străine. În plus, importanța practică a normelor este limitată în măsura în care instanța este în orice caz obligată să respecte constatările de fapt ale instanței de origine.

---

¹² Concluziile Consiliului au fost puse în aplicare în cadrul Programului privind recunoașterea reciprocă în materie de drept civil (JO C 12, 15.1.2001) și al Planului de acțiune pentru punerea în aplicare a programului de la Haga - COM(2006) 331.

¹³ Acest lucru se datorează, în special, eliminării din regulament a cerinței referitoare la notificarea sau comunicarea actului în mod regulat, ceea ce a redus posibilitățile de abuz din partea pârâților.

¹⁴ A se vedea, de exemplu, cauza C-7/98 (*Krombach*).

3.2. Aplicarea regulamentului în ordinea juridică internațională

Fiind un instrument care urmează Convenției de la Bruxelles, regulamentul abordează perspectiva pârâtului în cadrul procedurilor judiciare. Din această perspectivă, majoritatea normelor privind competența prevăzute în regulamentul se aplică numai atunci când pârâtul are domiciliul într-un stat membru. În cazul în care pârâtul nu are domiciliul într-un stat membru, regulamentul face referire la dreptul național („competență subsidiară”), cu excepția cazurilor în care instanțele dintr-un stat membru au competență exclusivă în conformitate cu articolele 22 sau 23 din regulamentul sau în cazul anumitor tipuri de litigii privind domenii specifice (de exemplu, mărcile comerciale comunitare)¹⁵.

Aplicarea regulamentului în ordinea juridică internațională a făcut obiectul mai multor întrebări preliminare adresate Curții Europene de Justiție. În cauza 412/98 (*Josi*), Curtea a clarificat faptul că normele privind competența prevăzute de regulamentul (anterior de convenție) se aplică într-un litigiu între un pârât cu domiciliul într-un stat membru și un reclamant cu domiciliul într-un stat terț. Prin urmare, pârâții domiciliați într-un stat membru pot conta pe protecția oferită de regulamentul în litigiile care implică părți domiciliate în state terțe. În cauza C-281/02 (*Owusu*), Curtea a hotărât că normele prevăzute în regulamentul, în special normele de bază privind competența instanțelor din statul în care pârâtul are domiciliul, au caracter obligatoriu, iar aplicarea lor nu poate fi infirmată în baza legislației naționale. Acesta este cazul, nu numai în legătură cu alte state membre, ci și atunci când litigiul are legătură cu un stat terț și nu prezintă niciun alt factor de legătură cu alte state membre. În sfârșit, aplicarea regulamentului în legătură cu state terțe a fost analizată de Curte în Avizul 1/03. În avizul respectiv, Curtea sugerează, în special, că normele privind competența prevăzute în regulamentul se aplică atunci când pârâtul are domiciliul într-un stat membru, în cazurile în care factorii de legătură care determină competența exclusivă în conformitate cu articolele 22 și 23 din regulamentul sunt situați într-un stat terț (absența așa-numitului „*effet réflexe*”).

Absența unor norme armonizate privind competența subsidiară produce inegalități în ceea ce privește accesul la justiție pentru cetățenii comunitari. Studiul privind competența reziduală arată că aceasta se aplică în special în cazurile în care una dintre părți nu ar beneficia de un proces echitabil sau de o protecție adecvată în fața instanțelor dintr-un stat terț. Studiul arată, de asemenea, că absența unor norme comune care determină competența împotriva pârâților din state terțe poate aduce atingere aplicării legislației comunitare obligatorii, de exemplu în ceea ce privește protecția consumatorilor (de exemplu, coproprietatea), agenții comerciale, protecția datelor sau răspunderea pentru produsele defectuoase. În statele membre în care nu există o protecție juridică suplimentară, consumatorii nu pot introduce acțiuni împotriva pârâților din state terțe. Cu această situație se confruntă, de exemplu, angajații, agenții comerciale, victimele încălcării legislației în materie de concurență sau ale infracțiunilor legate de responsabilitatea pentru produsele defectuoase, precum și persoanele care încearcă să beneficieze de drepturile recunoscute de legislația UE privind protecția datelor. În toate aceste domenii, în care există legislație comunitară obligatorie, reclamanții din cadrul Comunității pot fi privați de protecția oferită de normele comunitare.

În plus, în lipsa unor norme comune privind efectul în Comunitate al hotărârilor pronunțate în state terțe ar putea conduce, în anumite state membre, la situații în care hotărârile pronunțate în state terțe să fie recunoscute și executate chiar dacă astfel de hotărâri încalcă dreptul

---

¹⁵ Regulamentul (CE) nr. 40/94 privind marca comunitară (JO L 11, 14.1.1994, p. 1).

comunitar obligatoriu sau dacă dreptul comunitar prevede competența exclusivă a instanțelor din statele membre.

În sfârșit, studiul privind competența reziduală arată că lipsa unor norme armonizate care determină cazurile în care instanțele din statele membre își pot declina competența, în temeiul regulamentului, în favoarea instanțelor din state terțe produce un nivel înalt de confuzie și incertitudine.

3.3. Alegerea forului

Legislația aplicabilă acordurilor de alegere a forului. În timp ce articolul 23 din regulament, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană de Justiție, prevede pe larg condițiile privind validitatea acordurilor de alegere a forului, există incertitudini în ceea ce privește caracterul exhaustiv al acestor condiții. Studiul arată că în anumite cazuri, în plus față de condițiile uniforme prevăzute în regulament, acordul între părți depinde, în ultimă instanță, de dreptul național, stabilit prin referire la *lex fori* sau la *lex causae*. Acest lucru produce consecințe nedorite, prin faptul că un acord de alegere a forului poate fi considerat valid într-un stat membru și invalid în alt stat membru.

Alegerea forului și litispendență. Au fost exprimate îngrijorări cu privire la faptul că regulamentul nu ar proteja în suficientă măsură acordurile de alegere exclusivă a forului. Aceste îngrijorări sunt generate de posibilitatea ca o parte la un astfel de acord să sesizeze instanțele dintr-un stat membru fără a respecta acordul de alegere a forului, obstrucționând astfel acțiunile în instanța aleasă prin faptul că acestea din urmă sunt introduse după primele acțiuni. În cauza C-116/02 (*Gasser*), Curtea Europeană de Justiție a confirmat faptul că normele privind litispendența prevăzute în regulament impun ca instanța sesizată ulterior să își suspende acțiunile până când instanța sesizată inițial și-a asumat sau declinat competența. În cauza C-159/02 (*Turner*), Curtea a confirmat, de asemenea, că mecanismele procedurale existente în dreptul național care ar putea consolida efectul acordurilor de alegere a forului (precum „*anti-suit injunctions*”) nu sunt compatibile cu regulamentul în cazul în care împiedică stabilirea de către instanțele din celelalte state membre a competenței lor în temeiul regulamentului.

Acțiunile paralele apărute în consecință pot provoca întârzieri care au un efect negativ asupra funcționării corespunzătoare a pieței interne. În anumite cazuri, o parte se poate folosi de aceste întârzieri pentru a eluda în mod eficient un acord valid de alegere a forului, creându-și astfel un avantaj comercial necuvenit¹⁶. Acțiunile paralele implică totodată costuri suplimentare și incertitudine juridică. De asemenea, s-a observat, în tranzacțiile care implică acordarea de credite către societăți, o tendință a creditorilor de a introduce acțiuni premature pentru a asigura competența instanței desemnate în acord, ceea ce duce la consecințe negative din punct de vedere economic deoarece generează clauze executorii în caz de neplată și de neplată asociată în acordurile de împrumut. Aceste situații survin mai ales în circumstanțe specifice, de exemplu atunci când primele acțiuni se limitează la obținerea unei hotărâri declarative negative, care produce efectul de a bloca total acțiunile privind fondul cauzei.

Convenția de la Haga privind acordurile de alegere a forului. Comisia a propus semnarea Convenției privind acordurile de alegere a forului, care a fost încheiată la 30 iunie 2005 sub

---

¹⁶ Cu toate acestea, trebuie precizat că nu sunt disponibile statistici care să arate dacă acest comportament este frecvent.

auspiciile Conferinței de la Haga de drept internațional privat¹⁷. Convenția se va aplica în toate cazurile în care cel puțin una dintre părți are reședința într-un stat semnatar care nu este stat membru al UE, în timp ce regulamentul se aplică atunci când cel puțin una dintre părți are domiciliul într-un stat membru. Prin urmare, ar trebui să fie asigurată o aplicare coerentă a normelor prevăzute de convenție și de regulament. Principala întrebare se referă la oportunitatea menținerii a două regimuri juridice diferite, chiar și prin coordonarea competenței între instanțele din statele membre, în funcție de faptul că una dintre părți are sau nu domiciliul într-un stat terț¹⁸. În ceea ce privește acțiunile paralele, convenția nu conține o normă directă privind litispendența; instanța desemnată prin acord se poate pronunța chiar dacă sunt introduse acțiuni paralele în altă parte. Orice altă instanță trebuie să suspende acțiunile sau să se desesizeze, cu excepția unui număr limitat de situații definite în convenție.

3.4. Proprietatea industrială

Aplicarea normelor regulamentului în ceea ce privește chestiunile de proprietate industrială provoacă dificultăți atât deținătorilor acestor drepturi, cât și persoanelor care doresc să le conteste. O primă dificultate se referă la aplicarea normelor în materie de litispendență. Litigiile privind proprietatea industrială reprezintă un domeniu în care părțile încearcă să împiedice exercitarea competenței unei instanțe competente prin introducerea de acțiuni în fața unei alte instanțe căreia îi lipsește de obicei, dar nu întotdeauna, competența judiciară, de preferință într-un stat în care procedurile juridice privind stabilirea competenței și/sau privind fondul durează mult timp. Astfel de tactici (de tip „torpilă”) pot fi abuzive, în special în cazul în care primele acțiuni introduse au drept obiectiv o declarație de neimputabilitate a responsabilității, împiedicând astfel efectiv introducerea de acțiuni privind fondul cauzei de către cealaltă parte în fața unei instanțe competente. Acestea pot conduce chiar și la o situație în care nu poate fi introdusă nicio cerere în despăgubiri: de exemplu, atunci când o instanță sesizată într-o acțiune în contrafacere și-a declinat competența datorită introducerii anterioare a unei acțiuni în vederea unei hotărâri declarative într-un alt stat membru, este posibil ca acțiunile în contrafacere să nu poată fi reluate ulterior și ca instanțele sesizate cu hotărârea declarativă să nu fie competente în ceea ce privește acțiunea în contrafacere.

Tacticile de tip „torpilă” nu sunt utilizate numai în ceea ce privește hotărârea declarativă, ci și în ceea ce privește cererile reconvenționale în baza invalidității unui drept de proprietate intelectuală, cum ar fi un brevet, invocat într-o acțiune în contrafacere. Pârâții în acțiunile în contrafacere pot bloca efectiv procedurile invocând, în apărarea lor, presupusa invaliditate a brevetului¹⁹. Dat fiind că acțiunile privind validitatea brevetelor trebuie introduse în fața instanțelor din statul membru în care a fost înregistrat brevetul, instanța competentă în materie de contrafacere are obligația de a suspenda procedurile în așteptarea rezultatului acțiunilor privind validitatea. Acest lucru poate provoca întârzieri semnificative, în special atunci când pârâtul nu introduce (rapid) acțiuni privind validitatea. În plus, introducerea unei acțiuni în vederea unei hotărâri declarative pozitive privind validitatea, de către victima încălcării drepturilor de proprietate intelectuală, nu este posibilă în toate statele membre.

O altă dificultate semnalată în contextul litigiilor în materie de brevete constă în imposibilitatea de a introduce acțiuni conexe împotriva mai multor părți care nu au respectat un brevet european în cazul în care acestea aparțin aceluiași grup de societăți sau acționează

---

¹⁷ COM(2008) 538, 5.9.2008.

¹⁸ O analiză detaliată a diverselor situații care decurg din Convenția de la Haga sau din regulament este prezentată în studiul de impact menționat anterior, în special în anexa IV (a se vedea nota de subsol 8).

¹⁹ Cauza C-315/01 (GAT).

în conformitate cu o politică coordonată²⁰. Obligația de a introduce o acțiune în fiecare dintre jurisdicțiile în cauză ar presupune costuri importante pentru victime și ar împiedica tratarea eficientă a cererilor.

3.5. Litispendență și conexitate

Aplicarea normelor privind litispendența și conexitatea prevăzute în regulamentul a provocat de asemenea îngrijorări în alte cazuri.

În ceea ce privește competența exclusivă în temeiul articolului 22 din regulamentul, studiul nu arată că ar exista în practică o nevoie imediată de existență a unor excepții de la regula priorității. Cu toate acestea, utilizarea tacticilor de tip „torpilă” a fost semnalată în alte domenii specifice, precum împrumuturile către întreprinderi și cazurile de concurență. Prin urmare, ar trebui să se examineze dacă este necesară îmbunătățirea în general a actualei norme privind litispendența pentru a împiedica tacticile procedurale abuzive și pentru a asigura buna administrare a justiției în Comunitate.

În ceea ce privește normele referitoare la conexitate, cerința ca ambele acțiuni să fie pendinte în fața instanțelor și referința la dreptul național pentru condițiile de conexare a acțiunilor împiedică o grupare eficientă a procedurilor la nivel comunitar. În prezent, regulamentul nu permite gruparea acțiunilor, în special a acțiunilor introduse de mai mulți reclamânți împotriva aceluiași pârât, în fața instanțelor unui singur stat membru²¹. Se impune frecvent necesitatea unei astfel de conexări, de exemplu în scopul recursului colectiv pentru consumatori și al acțiunilor în despăgubire pentru cazurile de încălcare a normelor CE antitrust²². De asemenea, declinarea competenței de către instanța sesizată ulterior în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) poate genera un conflict (temporar) negativ de competență în cazul în care prima instanță nu își asumă competența în ceea ce privește acțiunea în cauză.

Una dintre noutățile regulamentului a constat în introducerea unei definiții a momentului în timp în care acțiunile sunt considerate pendinte în scopul normelor privind litispendența și conexitatea. În general, această definiție pare să fi funcționat în mod satisfăcător. Cu toate acestea, există unele incertitudini cu privire la interpretarea acestei definiții care ar trebui clarificată, de exemplu în ceea ce privește autoritatea responsabilă de notificarea sau comunicarea actului și data depunerii în instanță sau a primirii de către autoritatea responsabilă de notificarea sau comunicarea acestuia.

3.6. Măsuri provizorii

Măsurile provizorii rămân un domeniu în care diversitatea dreptului procedural național în statele membre îngreunează libera circulație a acestor măsuri.

O primă dificultate privește măsurile de conservare care sunt ordonate fără ca pârâtul să fie chemat în instanță și care urmează să fie executate fără notificarea prealabilă a acestuia. În cauza C-125/79 (*Denilauler*), Curtea de Justiție a hotărât că aceste măsuri *ex parte* nu intră în domeniul de aplicare al sistemului de recunoaștere și executare prevăzut în regulamentul. Cu

---

²⁰ Cauza C-539/03 (*Roche Nederland*).

²¹ Articolul 6 alineatul (1) nu permite în prezent decât gruparea acțiunilor împotriva mai multor pârâți.

²² A se vedea Cartea verde privind recursul colectiv pentru consumatori - COM(2008) 794, 27.11.2008 - și Cartea albă privind acțiunile în despăgubire pentru cazurile de încălcare a normelor CE antitrust - COM(2008) 165, 2.4.2008.

toate acestea, nu este clar dacă astfel de măsuri pot fi recunoscute și executate în temeiul regulamentului în cazul în care pârâtul are posibilitatea de a contesta măsurile ulterior.

O a doua dificultate privește ordinele de conservare destinate obținerii de informații și probe. În cauza C-104/03 (*St. Paul Dairy*), Curtea de Justiție a hotărât că o măsură care impune audierea unui martor în scopul de a permite reclamatului să se decidă dacă introduce sau nu o acțiune nu este acoperită de noțiunea de măsuri provizorii și de conservare. Nu este foarte clar în ce măsură astfel de ordine sunt excluse, în general, din domeniul de aplicare al articolului 31 din regulament. S-a sugerat că îmbunătățirea accesului la justiție ar fi asigurată dacă, pentru aceste măsuri, regulamentul ar stabili competența instanțelor din statul membru în care se găsesc informațiile și probele căutate, pe lângă competența instanțelor competente în ceea ce privește fondul acțiunii. Acest lucru este deosebit de important în ceea ce privește cazurile de proprietate intelectuală, în care probele privind presupusa infracțiune trebuie obținute prin mandate de perchiție, „*saisies contrefaçon*” sau „*saisies description*”²³, precum și în cazurile din domeniul maritim.

Au fost semnalate și alte dificultăți în ceea ce privește aplicarea condițiilor stabilite de Curtea de Justiție în cauzele C-391/95 (*Van Uden*) și C-99/96 (*Mietz*) pentru dispunerea unor măsuri provizorii de către o instanță care nu are competența să judece cauza pe fond. Este neclar, mai ales, modul în care ar trebuie interpretată „legătura reală dintre fondul măsurii urmărite și competența teritorială”. Acesta este cazul, în special, atunci când măsura vizează obținerea unei plăți intermediare sau, mai general, atunci când aceasta nu se referă la confiscarea bunurilor.

În sfârșit, cerința privind obligația de a garanta rambursarea în cazul plăților intermediare a generat dificultăți de interpretare și poate atrage după sine costuri ridicate dacă se ia în considerare faptul că rambursarea nu poate fi asigurată decât prin furnizarea unor garanții bancare de către reclamanți.

3.7. Interfața între regulament și arbitraj

Arbitrajul nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului. Motivul care stă la baza excluderii este faptul că recunoașterea și executarea acordurilor de arbitraj și a sentințelor arbitrale sunt reglementate de Convenția de la New York din 1958, la care toate statele membre sunt semnatare. În ciuda domeniului larg de aplicare a exceptării, în cazuri specifice, regulamentul a fost interpretat în așa fel încât să sprijine arbitrajul și recunoașterea/executarea sentințelor arbitrale. Hotărârile care încorporează o decizie arbitrală sunt adesea (deși nu întotdeauna) recunoscute și executate în conformitate cu regulamentul. Pot fi admise măsuri provizorii referitoare la fondul procedurilor de arbitraj în baza articolului 31 cu condiția ca obiectul litigiului să intre în domeniul de aplicare al regulamentului²⁴.

Studiul arată că interfața între regulament și arbitraj poate crea dificultăți. În special, cu toate că aplicarea practică a Convenției de la New York din 1958 este considerată satisfăcătoare, pot exista în paralel proceduri judiciare și proceduri de arbitraj atunci când validitatea clauzei de arbitraj este confirmată de tribunalul de arbitraj, dar nu și de instanță. Mijloacele procedurale din dreptul național menite să sporească eficiența acordurilor de arbitraj (precum „*anti-suit injunctions*”) nu sunt compatibile cu regulamentul în cazul în care intervin în mod necuvenit în stabilirea de către instanțele din celelalte state membre a competenței lor în

²³ A se vedea, în acest sens, articolele 7 și 9 din Directiva 2004/48/CE.

²⁴ Cauza C-391/95 (*Van Uden*).

temeiul regulamentului²⁵; nu există o alocare uniformă a competenței în procedurile auxiliare sau de sprijinire a procedurilor de arbitraj²⁶; recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate de instanțe fără a ține seama de o clauză de arbitraj sunt incerte; recunoașterea și executarea hotărârilor privind validitatea unei clauze de arbitraj sau anularea unei sentințe arbitrale sunt incerte; recunoașterea și executarea hotărârilor care încorporează o decizie arbitrală sunt incerte; și, în sfârșit, recunoașterea și executarea deciziilor arbitrale reglementate de Convenția de la New York sunt considerate mai puțin rapide și mai puțin eficiente decât recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești.

3.8. Alte aspecte

În plus față de principalele puncte menționate anterior, au fost semnalate următoarele aspecte.

3.8.1. Domeniul de aplicare

În ceea ce privește domeniul de aplicare, nu au fost raportate alte probleme practice importante, cu excepția chestiunii privind arbitrajul abordate anterior. Deciziile interpretative ale Curții de Justiție oferă orientări adecvate pentru interpretarea termenilor „materie civilă și comercială” și a excluderilor din domeniul de aplicare al regulamentului. Cu toate acestea, studiul general indică dificultăți în aplicarea practică a articolului 71 privind relația dintre regulament și convențiile privind aspecte specifice.

3.8.2. Alte chestiuni privind competența

În ceea ce privește noțiunea de „domiciliu”, raportul arată că nu există dificultăți în practică atunci când instanțele aplică propriul concept național de „domiciliu” în baza articolului 59 alineatul (1) din regulament. Cu toate acestea, stabilirea faptului că o parte are domiciliul într-un alt stat membru în conformitate cu o legislație străină [articolul 59 alineatul (2)] este considerată dificilă.

Aplicarea anumitor norme privind competența poate fi ameliorată. De exemplu, în cauza C-462/06 (*Glaxosmithkline*), Curtea de Justiție a confirmat faptul că articolul 6 alineatul (1) nu se aplică în contextul acțiunilor în materie de ocupare a forței de muncă. În plus, studiul arată că ar putea fi necesară instituirea unui motiv de competență neexclusivă în baza locului în care se găsesc activele mobile. În ceea ce privește competența exclusivă în materie de drepturi reale, studiul semnalează necesitatea alegerii forului în acordurile privind închirierea spațiilor de birouri, precum și necesitatea flexibilității în ceea ce privește închirierea reședințelor de vacanță pentru a evita litigiile într-un for îndepărtat de toate părțile. În ceea ce privește competența exclusivă în domeniul dreptului privind societățile comerciale, apar întrebări cu privire la domeniul de aplicare al normelor privind competența exclusivă și la definirea uniformă a noțiunii de „sediul” al unei întreprinderi, ceea ce poate conduce la conflicte pozitive și negative de competență.

Aplicarea neuniformă a articolului 6 alineatul (2) și a articolului 11 privind cererile de intervenție în conformitate cu articolul 65 poate provoca, de asemenea, dificultăți. În special, terții, precum și părțile care introduc o acțiune împotriva unui terț, sunt tratate în mod diferit

---

²⁵ A se vedea cauza C-185/07 (*West Tankers*).

²⁶ A se vedea cauza C-190/89 (*Marc Rich*). Exemple de astfel de proceduri auxiliare sunt procedurile care vizează numirea sau recuzarea unui arbitru, stabilirea locului arbitrajului, extinderea termenelor sau numirea unui expert judiciar pentru conservarea probelor.

în funcție de dreptul procedural național din statul membru. În plus, instanțele întâmpină dificultăți în aprecierea efectului hotărârilor pronunțate de instanțele din alte state membre în urma unei sesizări din partea unui terț.

În litigiile din domeniul maritim, sunt semnalate dificultăți în coordonarea procedurilor care vizează instituirea unui fond de responsabilitate și acțiunile individuale de stabilire a răspunderii. De asemenea, referința la legislația aplicabilă contractului de transport pentru a determina caracterul obligatoriu al unui acord privind competența inserat într-un conosament din perspectiva părții care deține conosamentul²⁷ este considerată artificială.

În litigiile din domeniul protecției consumatorilor, tipurile de acorduri de credite de consum reglementate de articolul 15 alineatul (1) literele (a) și (b) din regulament nu mai corespund evoluțiilor pieței creditelor de consum în cadrul căreia s-au dezvoltat diverse alte tipuri de produse de credit, astfel cum reiese din Directiva 2008/48/CE privind contractele de credit pentru consumatori²⁸.

În sfârșit, în lumina eforturilor depuse în prezent pentru recursul colectiv la nivel comunitar, apare întrebarea privind oportunitatea dezvoltării unor norme specifice privind competența pentru aceste acțiuni specifice.

3.8.3. *Alte chestiuni privind recunoașterea și executarea*

În rezoluția din 18 decembrie 2008, Parlamentul European a invitat Comisia să abordeze problema liberei circulații a instrumentelor autentice²⁹. Studiul general indică de asemenea dificultăți în ceea ce privește libera circulație a sancțiunilor. În cele din urmă, studiul indică anumite modalități de limitare a costurilor aferente procedurilor de executare.

---

²⁷ A se vedea cauza C-387/98 (*Coreck Maritime*).

²⁸ Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO L 133, 22.5.2008, p. 66).

²⁹ A se vedea Rezoluția Parlamentului European din 18 decembrie 2008 conținând recomandări către Comisie privind actul autentic european, care poate fi consultată la următoarea adresă:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0636+0+DOC+XML+V0//EN>.